

Sygn.akt III AUa 497/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2012r.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku,

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Maria Jolanta Kazberuk

SA Władysława Prusator-Kałużna

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2012 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku A. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 marca 2012 r. sygn. akt V U 570/11

I. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;

II. zasądza od A. R. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Sygn. akt III AUa 497/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 30 marca 2011 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: DZ. U. z 2009 roku, nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił A. R. przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Zdaniem organu rentowego wnioskodawca legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w wysokości 16 lat, 5 miesięcy i 8 dni, jednakże nie udowodnił wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

A. R. w odwołaniu od powyższej decyzji twierdził, że legitymuje się wymaganym ogólnym stażem ubezpieczeniowym i na tej podstawie wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 16 marca 2012 roku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy A. R. prawo do emerytury od dnia 9 stycznia 2011 roku oraz stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Sąd Okręgowy ustalił, że A. R. ukończył wiek 60 lat w dniu (...)i legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w wysokości 16 lat, 5 miesięcy i 8 dni. Natomiast kwestią sporną było, czy wnioskodawca legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wysokości co najmniej 25 lat. Organ rentowy uznał, że A. R. posiada okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 24 lat, 10 miesięcy i 3 dni. Natomiast wnioskodawca konsekwentnie utrzymywał, że staż ten wynosi ponad 25 lat, domagał się uwzględnienia okresu zatrudnienia w 1970 roku w miesiącach lipcu i sierpniu w Centralnej Rolniczej Spółdzielni (...) w B.. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z zeznań świadków A. P. i M. R.. W ocenie Sądu Okręgowego zeznania świadka M. R. nie wniosły do sprawy niczego istotnego, bowiem świadek ten nie był w stanie jednoznacznie wskazać stanowiska, ani okresu zatrudnienia wnioskodawcy. Natomiast z zeznań świadka A. P., zdaniem Sądu Okręgowego wynikało, że kiedy świadek podjął pracę w Spółdzielni od dnia 4 lipca 1970 roku, to wnioskodawca już od miesiąca tam pracował i to on na polecenie kierownika wprowadził świadka w zakres jego obowiązków. A. R. zakończył pracę w Spółdzielni w tym samym czasie, co świadek (31 sierpnia 1970 roku). Ponadto Sąd Okręgowy zapoznał się z aktami osobowymi wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w Spółdzielni, w których znajduje się podanie z dnia 7 lipca 1969 roku o przyjęcie A. R. do pracy na stanowisko polewacza na okres 1 miesiąca oraz życiorys. Przesłuchany w charakterze strony wnioskodawca wskazał, że w spornym okresie był uczniem Szkoły Zawodowej nr 8 w S., a w czasie wakacji podejmował pracę sezonową. Po raz pierwszy podjął pracę w Centralnej Rolniczej Spółdzielni (...) w dniu 7 lipca 1969 roku na okres jednego miesiąca. Zajmował się polewaniem prefabrykatów betonowych. W tym okresie wykonywał tę czynność samodzielnie. W roku 1970 w okresie wakacji tj. od dnia 20 czerwca 1970 roku wnioskodawca został zatrudniony na tym samym stanowisku w Spółdzielni. Początkowo sam wykonywał pracę, a następnie dołączył do niego A. P.. Obaj mieli ten sam zakres obowiązków i te same godziny pracy, a także w tym samym czasie zakończyli pracę w Spółdzielni. Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy złożonym w charakterze strony, uznając, że znalazły one potwierdzenie w zeznaniach A. P. i w aktach osobowych wnioskodawcy. Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał, że A. R. spełnił przesłankę legitymowania się wymaganym co najmniej 25 –letnim ogólnym stażem ubezpieczeniowym , dlatego też przyznał wnioskodawcy na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych emeryturę od dnia osiągnięcia 60 roku życia. W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 kpc i art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Organ rentowy zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 184 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego błędne zastosowanie, polegające na przyznaniu A. R. prawa do emerytury od dnia 9 stycznia 2011 roku w sytuacji, gdy wnioskodawca nie spełnił warunku posiadania 25-letniego okresu składkowego nieskładkowego,
2. art. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie przez Sąd sprzecznych ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegających na przyjęciu, iż odwołujący udowodnił okres pracy w Centralnej Rolniczej Spółdzielni (...) oraz spełnił warunki do nabycia prawa do świadczenia na podstawie art. 184 ustawy w sytuacji braku jednoznacznych dowodów potwierdzających świadczenie pracy w Spółdzielni, jak również poprzez niewyłączenie okresów przebywania przez A. R. na urlopie bezpłatnym w wymiarze 33 dni w trakcie zatrudnienia w Zakładach (...),
3. art. 328 § 2 kpc poprzez niewskazanie faktów, które zdaniem Sądu zostały udowodnione tj. jaki faktycznie okres zatrudnienia w Centralnej Rolniczej Spółdzielni (...) Sąd uznał za udowodniony.

Wskazując na powyższą podstawę apelacji, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania od decyzji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

W niniejszej sprawie nie ulegało wątpliwości, iż A. R. ukończył wiek 60 lat i legitymuje się wymaganym co najmniej 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Natomiast kwestią sporną było, czy wnioskodawca udowodnił ogólny staż ubezpieczeniowy w wysokości co najmniej 25 lat. Organ rentowy w zaskarżonej decyzji uznał wnioskodawcy staż w wysokości 24 lat, 10 miesięcy i 3 dni.

Mając na uwadze zarzuty apelacyjne, w pierwszej kolejności należało odnieść się do kwestii korzystania przez A. R. z urlopów bezpłatnych w czasie zatrudnienia od dnia 16 października 1970 roku do dnia 19 czerwca 1971 roku w Zakładach (...). Wbrew twierdzeniom pełnomocnika wnioskodawcy, okoliczność korzystania przez A. R. z urlopów bezpłatnych, podniesiona przez organ rentowy w apelacji, nie jest nowym faktem i dowodem, o którym mowa w art. 381 kpc. W myśl tego przepisu Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Jednakże korzystanie przez wnioskodawcę z urlopów bezpłatnych wynika z akt osobowych, które Sąd Okręgowy miał na uwadze, wydając zaskarżony wyrok, a nie wziął pod uwagę tej okoliczności, ustalając wymiar stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy. Taka okoliczność wynikająca ze zgromadzonego już materiału dowodowego nie stanowi nowego faktu lub dowodu, o którym mowa w powyżej cytowanym przepisie.

Należy wskazać, że okresy urlopu bezpłatnego nie zostały wymienione w art. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jako okresy składkowe, ani w art. 7 ustawy jako okresy nieskładkowe, podlegające zaliczeniu do stażu ubezpieczeniowego. Stąd też okresy te w łącznym wymiarze 33 dni nie mogły zostać uwzględnione. Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym w dniu 26 września 2012 roku wnioskodawca potwierdził, że w czasie zatrudnienia w Zakładach (...) korzystał z urlopów bezpłatnych, bowiem wyjeżdżał na zawody sportowe w zapasach. A. R. potwierdził, że urlopu bezpłatnego udzielał mu pracodawca, a pod kartami urlopowymi znajdującymi się w aktach osobowych podpisała się osoba uprawniona, udzielająca mu urlopu bezpłatnego. Stąd też na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie należało uznać, że wnioskodawca korzystał z urlopu bezpłatnego w dniach 21 grudnia 1970 roku – 2 stycznia 1971 roku, 12 marca 1971 roku - 15 marca 1971 roku, 27 marca 1971 roku, 29 marca 1971 roku, 6 maja 1971 roku – 8 maja 1971 roku, 10 maja 1971 roku – 15 maja 1971 roku, 26 maja 1971 roku – 31 maja 1971 roku w łącznym wymiarze 33 dni. W ocenie Sądu Apelacyjnego, twierdzenia wnioskodawcy, iż za okres urlopu bezpłatnego związek sportowy zwracał pracodawcy równowartość wynagrodzenia wnioskodawcy, nie były zgodne z prawdą, a nadto nie miały znaczenia w niniejszej sprawie. Okres urlopu bezpłatnego mógłby zostać zaliczony do stażu ubezpieczeniowego jedynie w przypadku wykonywania w czasie tego urlopu pracy u innego pracodawcy, zgodnie z art. 174¹ kp. Natomiast w niniejszej sprawie A. R. w czasie urlopu bezpłatnego nie pracował, lecz brał udział w zawodach sportowych. Wobec braku świadczenia pracy w tych dniach, pracodawca z pewnością pomniejszył wnioskodawcy wynagrodzenie, a związek sportowy pokrywał bezpośrednio na rzecz A. R. różnicę w wynagrodzeniu.

Zasadny okazał się także zarzut apelacyjny dotyczący nieprawidłowego uwzględnienia przez Sąd Okręgowy okresu zatrudnienia w Centralnej Rolniczej Spółdzielni (...) w okresie wakacji w 1970 roku. Słusznie organ rentowy w apelacji wskazał, że skoro A. R. otrzymał świadectwo ukończenia Szkoły Zawodowej nr 8 w S. w dniu 20 czerwca 1970 roku, to ewentualnie od tej daty, mógłby on świadczyć pracę w okresie wakacyjnym. Natomiast nie mógł pracować wcześniej - przez cały czerwiec 1970 roku - wobec realizowania obowiązku szkolnego. W aktach osobowych wnioskodawcy znajduje się podanie o pracę i życiorys złożone w 1969 roku, lecz nie sposób uznać, jedynie na podstawie tej szczątkowej dokumentacji, że A. R. był zatrudniony w Spółdzielni również w 1970 roku od dnia 20 czerwca 1970 roku do dnia 31 sierpnia 1970 roku. Same zeznania świadka A. P., wskazujące iż wnioskodawca przeszkolił go w 1970 roku do pracy na stanowisku polewacza, nie świadczą o tym, iż A. R. w powyższym okresie stale i co najmniej w połowie ustawowego wymiaru czasu pracy świadczył taką pracę, ściśle w reżimie pracowniczym. Wprawdzie ustalenie rodzaju wykonywanej pracy na podstawie osobowych środków dowodowych nie jest wyłączone w postępowaniu przed sądem

rozpoznającym sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których przewiduje się odstępstwa od ogólnych zasad postępowania dowodowego, podyktowane dążeniem do pełnego - w miarę możliwości - wyświetlenia podłoża sprawy oraz wszechstronnego rozważenia wszystkich kwestii spornych. Jednakże należy podkreślić, że chodzi tu o ustalenie rodzaju wykonywanej pracy, nie zaś samego faktu wykonywania pracy w reżimie pracowniczym. Zgodnie z art. 473 § 1 kpc przyjmuje się, że dowód z zeznań świadków jest dopuszczalny w zasadzie co do wszystkich faktów spornych lub niemożliwych do udowodnienia za pomocą dowodu z dokumentu, a nawet ponad i przeciwko osnowie dokumentu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1998 r. II UKN 357/98 OSNAPiUS 2000/3 poz. 112 oraz uchwały z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85 LexPolonica nr 320954 i z dnia 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 LexPolonica nr 321108 i z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84 LexPolonica nr 321128). Natomiast w niniejszej sprawie wobec braku jakiegokolwiek dokumentacji świadczącej o fakcie podjęcia zatrudnienia w 1970 roku, nie sposób jedynie na podstawie zeznań świadka A. P. i zeznań wnioskodawcy, złożonych w charakterze strony, ustalić istnienia stosunku pracy w okresie od dnia 20 czerwca do dnia 31 sierpnia 1970 roku. Równie dobrze wnioskodawca mógł świadczyć pracę, ale nie w reżimie pracowniczym, a nadto mógł też świadczyć pracę w wymiarze mniejszym niż 4 godziny dziennie. Jednocześnie brak jest jakiegokolwiek dokumentacji wskazującej, że podanie złożone przez A. R. w 1969 roku zostało rozpatrzone pozytywnie, a wnioskodawca nie powoływał się u kolejnych pracodawców na zatrudnienie w 1970 roku w Centralnej Rolniczej Spółdzielni (...). Zatem, mając na uwadze materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie, wbrew stanowisku Sądu Okręgowego wyrażonym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, należało uznać, że A. R. w okresie od dnia 20 czerwca 1970 roku do dnia 31 sierpnia 1970 roku nie świadczył pracy w Centralnej Rolniczej Spółdzielni (...). Podobnie w niniejszej sprawie brakowało materiału dowodowego uzasadniającego uznanie, że wnioskodawca pracował w tej samej Spółdzielni także w 1969 roku.

W tym stanie rzeczy A. R. nie legitymuje się wymaganym ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze co najmniej 25 lat, bowiem od ogólnego stażu ubezpieczeniowego uwzględnionego przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji w wymiarze 24 lat, 11 miesięcy i 14 dni należało odjąć okres 33 dni (okresy urlopów bezpłatnych). Stąd też A. R. nie spełnił przesłanek z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych warunkujących przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, a zatem zaskarżona w niniejszej sprawie decyzja organu rentowego okazała się prawidłowa.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono jak w punkcie II sentencji wyroku na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 11 ust. 2 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1349 ze zm.).